

**ABDULLA ORIPOV IJODI – O‘ZBEK ADABIYOTINING YUKSAK
MA’NAVIY MEROSI: ABDULLA ORIPOV IJODIDA MILLIY O‘ZLIK
VATANPARVARLIK G‘OYALARI-VATAN OBRAZI, TARIXIY
XOTIRA, O‘ZBEK XALQINING MILLIY QADRIYATLARI VA
MA’NAVIY AN‘ANALARI**

Alisherova Maftuna Davron qizi

Toshkent Kimyo xalqaro universiteti

“Maxsus pedagogika” yo‘nalishi

1-bosqich talabasi

ANNOTATSIYA: *Ushbu maqolada O‘zbekiston xalq shoiri Abdulla Oripov ijodida milliy o‘zlik va vatanparvarlik g‘oyalarining badiiy talqini tahlil qilinadi. Shoir she‘riyatida Vatan obrazi, xalqning tarixiy xotirasi, milliy qadriyatlar hamda ma‘naviy an‘analar qanday ifodalangani keng yoritiladi. Shuningdek, Abdulla Oripov ijodining yosh avlodni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashdagi ahamiyati ham ko‘rsatib beriladi.*

Kalit so‘zlar: *milliy o‘zlik, vatanparvarlik, Vatan obrazi, ma‘naviyat, milliy qadriyatlar, tarixiy xotira, she‘riyat.*

АННОТАЦИЯ: *В статье анализируется художественное отражение идей национальной идентичности и патриотизма в творчестве народного поэта Узбекистана Абдуллы Орипова. Освещаются образ Родины, историческая память народа, национальные ценности и духовные традиции в его поэзии. Также рассматривается значение творчества поэта в воспитании молодого поколения в духе патриотизма.*

Ключевые слова: *национальная идентичность, патриотизм, образ Родины, духовность, национальные ценности, историческая память, поэзия.*

ANNOTATION: *This article analyzes the artistic interpretation of the ideas of national identity and patriotism in the works of the People's Poet of Uzbekistan, Abdulla Oripov. The image of the Motherland, historical memory of the people,*

national values, and spiritual traditions in his poetry are highlighted. The importance of the poet's works in educating the younger generation in the spirit of patriotism is also emphasized.

Keywords: *national identity, patriotism, image of the Motherland, spirituality, national values, historical memory, poetry.*

O'zbek adabiyoti taraqqiyotida Abdulla Oripov ijodi alohida o'rin egallaydi. U o'zining chuqur falsafiy mazmunga ega bo'lgan she'rlari orqali milliy tafakkur rivojiga katta hissa qo'shgan ijodkorlardan biridir. Shoir asarlarida xalqning tarixiy xotirasi, milliy qadriyatlari, Vatanga muhabbat va ma'naviy poklik g'oyalari keng yoritilgan.

Abdulla Oripov she'riyati o'zining milliy ruhga boyligi, samimiyligi va badiiy ta'sir kuchi bilan ajralib turadi. Uning asarlarida Vatan nafaqat geografik hudud, balki xalqning ruhiy dunyosi, tarixiy xotirasi va ma'naviy qadriyatlari timsoli sifatida namoyon bo'ladi.

Abdulla Oripov she'riyatida Vatan obrazi muqaddas tushuncha sifatida tasvirlanadi. Shoir uchun Vatan insonning ruhiy tayanchi, tarixiy ildizi va ma'naviy boyligidir. U o'z she'rlarida ona yurtning betakrorligi, xalqning matonati va kelajakka bo'lgan ishonchini yuksak badiiy mahorat bilan ifodalaydi. Oripov ijodida milliy qadriyatlar tarixiy ildiz bilan

mustahkamlangan. Shoir o'z she'rlarida Xorazm, Farg'ona vodiysi va Samarqand kabi tarixiy joylar, shuningdek, u yerlarning urf-odatlarini va folklor an'analarini badiiy tarzda aks ettiradi. Bu o'quvchida Vatan tarixi va madaniyatini chuqurroq anglash hissini uyg'otadi. Abdulla Oripov ijodida Vatanparvarlik nafaqat milliy g'urur bilan bog'liq, balki insoniy fazilatlar: halollik, adolat, mehr-muhabbat va fidoyilik bilan ham chambarchas bog'langan. Masalan, uning she'rlari orqali yosh avlodga o'z yurtini himoya qilish, jamiyat oldidagi majburiyatni anglash va shaxsiy manfaatdan ustun turish g'oyalari yetkaziladi.

Shoirning ko'plab she'rlarida Vatanga bo'lgan cheksiz sevgi aks etadi. Masalan, uning satrlarida shunday deyiladi:

“Men nechun sevaman O'zbekistonni,

Tuprog‘in ko‘zimga aylab to‘tiyo.”

Ushbu misralar shoir qalbidagi yurtga bo‘lgan samimiy tuyg‘ularni ifodalaydi. Shoir Vatan tuprog‘ini inson uchun eng qadrli ne‘matlardan biri sifatida ulug‘laydi.

Shuningdek, shoirdagi Vatan sevgisi insoniylik va sadoqat bilan bog‘langan: u Vatanni sevgan insonni jamiyat rivoji uchun fidoyilikka chorlaydi. Bu g‘oya ko‘plab she‘rlarida turli badiiy obrazlar orqali namoyon bo‘ladi.

Abdulla Oripov ijodida milliy o‘zlikni anglash masalasi alohida o‘rin egallaydi. Shoir xalqning tarixiy o‘tmishi, ajdodlar merosi va milliy qadriyatlarini ulug‘lab, ularni asrab-avaylash zarurligini ta’kidlaydi.

Shoir nazarida milliy o‘zlik – bu xalqning tarixiy xotirasi, urf-odatlarini, madaniyati va ma’naviy qadriyatlarining uyg‘unligidir. Shu sababli u o‘z asarlarida ajdodlar merosiga hurmat bilan qarashga, milliy qadriyatlarni asrashga chorlaydi.

Shoir asarlari nafaqat O‘zbekistonda, balki chet elda ham e’tirof etilgan. U ko‘plab xalqaro adabiy konferensiya va seminarlar ishtirokchisi bo‘lgan. Shu orqali Abdulla Oripovning ijodi o‘zbek milliy qadriyatlarini global auditoriyaga yetkazish vositasi sifatida ham xizmat qiladi. Abdulla Oripov o‘z ijodida milliy o‘zlik va Vatan mavzusini zamonaviy ijtimoiy masalalar bilan bog‘lash orqali yangicha badiiy shakllar yaratgan. Masalan, u mustaqillik davri, iqtisodiy va ijtimoiy o‘zgarishlarni she‘riy metaforalar bilan ifodalaydi, bu esa maqolaga ilmiy tahlil kiritish uchun qo‘shimcha material bo‘lib xizmat qiladi.

Abdulla Oripov she‘riyatida ajdodlar jasorati, tarixiy meros va milliy g‘urur g‘oyalari keng aks etadi. Bu jihat shoir ijodining xalq qalbiga yaqin bo‘lishiga sabab bo‘ladi.

Shoir ijodida vatanparvarlik g‘oyalari chuqur ma’naviy mazmun bilan ifodalanadi. Abdulla Oripov nazarida Vatan sevgisi insoniylikning eng yuksak ko‘rinishlaridan biridir.

Uning she‘rlarida insonning o‘z yurtiga sadoqatli bo‘lishi, Vatan ravnaqi uchun fidoyilik bilan xizmat qilishi zarurligi ta’kidlanadi. Shoir Vatan taqdiri har bir

insonning taqdiri bilan chambarchas bog‘liq ekanini badiiy obrazlar orqali ko‘rsatadi.

Shoir shuningdek, milliy ruhni asrab-avaylash, tarixiy xotirani saqlash va Vatan himoyasini oliy burch sifatida ko‘rsatadi. Masalan, she‘rlarida u xalqning birligi va do‘stligini ulug‘laydi:

“Yurtim deb yonmasa qalbida olov,
U inson qalbida yashamaydi or.”

Abdulla Oripov ijodi yosh avlodni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda muhim ahamiyatga ega. Uning she‘rlari yoshlarni milliy qadriyatlarni hurmat qilishga, Vatanga sadoqatli bo‘lishga va ma‘naviy yetuk inson bo‘lib kamol topishga undaydi.

Bugungi globallashuv jarayonida milliy o‘zlikni asrash va ma‘naviy qadriyatlarni mustahkamlash dolzarb masalalardan biridir. Shu nuqtai nazardan, Abdulla Oripov ijodi yoshlar uchun muhim

ma‘naviy manba hisoblanadi. Shoirning she‘rlari har bir avlodni o‘zining ajdodlar merosini qadrlashga, milliy qadriyatlarni asrab-avaylashga chaqiradi. Bu jihat uning asarlarini nafaqat adabiy, balki tarbiyaviy manba sifatida ham qadrlashga imkon beradi.

Xulosa o‘rnida shuni aytishimiz mumkinki, shoir ijodi o‘zbek adabiyotining muhim qismi bo‘lib, unda milliy o‘zlik va vatanparvarlik g‘oyalari yuksak badiiy mahorat bilan ifodalangan. Shoir she‘riyatida Vatan obrazi, tarixiy xotira, milliy qadriyatlar va ma‘naviy an‘analar uyg‘un holda tasvirlangan. Abdulla Oripov asarlari nafaqat adabiy, balki tarbiyaviy ahamiyatga ham ega bo‘lib, yosh avlodni milliy ruhda tarbiyalashda muhim rol o‘ynaydi. Shoir ijodidagi milliy o‘zlikni anglash, Vatanni sevish va xalq qadriyatlarini asrab-avaylash g‘oyalari yoshlar uchun ma‘naviy tayanch vazifasini bajaradi.

Shuningdek, Abdulla Oripov she‘riyati jamiyatni ma‘naviy yetuklikka yetaklash, insonning ichki olamini boyitish va ijtimoiy mas‘uliyatni tushuntirishda ham katta ahamiyatga ega. Shoirning ijodi tarixiy xotira va milliy qadriyatlarni saqlash orqali, yosh avlodni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash va ularni ongli

fuqarolar sifatida shakllantirishga xizmat qiladi. Hozirgi globallashuv sharoitida, milliy o'zlikni saqlash va Vatanni sevish hissini rivojlantirish har qachongidan ham dolzarb bo'lgan bir paytda, Abdulla Oripov ijodi nafaqat adabiy meros, balki ma'naviy va tarbiyaviy manba sifatida ham ahamiyat kasb etadi. Shu jihatdan uning she'rlari yoshlar qalbida milliy g'urur va insoniylik fazilatlarini uyg'otish vositasi bo'lib xizmat qiladi. Natijada, Abdulla Oripovning ijodi nafaqat o'zbek adabiyoti uchun, balki butun jamiyatning ma'naviy kamoli uchun ham beqiyos ahamiyatga ega ekanligi aniq ko'rinadi. Shu tufayli, uning ijodiy merosini o'rganish va yosh avlodga yetkazish dolzarb vazifa sifatida qaraladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Oripov A. Tanlangan asarlar. – Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot, 2012.
2. Karimov N. XX asr o'zbek adabiyoti tarixi. – Toshkent: O'qituvchi, 2008.
3. Qo'chqorov R. O'zbek she'riyati poetikasi. – Toshkent: Fan, 2010.
4. Yo'ldoshev Q. Adabiyot nazariyasi asoslari. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2015.
5. Mustaqillik davri o'zbek adabiyoti. Ilmiy maqolalar to'plami. – Toshkent, 2018.
6. O'zbek adabiyoti tarixi. 5-jild. – Toshkent: Fan, 2006.